

Posudek oponenta diplomové práce Aleny Füstové

Žánrové podoby v historické próze Oldřicha Daňka

Oponovat překládanou diplomovou práci se pro autora tohoto posudku ukázalo jako dosti svízelné. Spis Aleny Füstové pojednává vymezené téma v přehledné kompozici a v neobyčejně čistém jazykovém podání. Z rozsáhlé polymorfní autorovy tvorby (Daněk nepsal snad jen básně) vybírá prozaický segment a přijatelně to zdůvodňuje. Z próz se pak zastavuje u žánrově vyhraněných poloh – historický román, detektivka a apokryf – a i tento výsek argumentuje plausibilně. Ke každému z žánrů podniká Alena Füstová typologický a vývojový exkurs, který je sice stručný, ale nikde není neúměrně zjednodušený. Oponent by mohl namítnout, že tyto pasáže mohly být možná rozsáhlejší nebo zevrubnější a že literatura, o níž se autorka opírá, mohla jít dál, za elementární *Encyklopedii literárních žánrů* (2004), ale v zásadě musí uznat, že pro potřeby vytčeného tématu je záběr těchto úseků textu vlastně dostačující (nicméně kapitola o apokryfu, kde se Alena Füstová mohla opřít o novější práci Hrtánkovu, stejně jako o studie Otrubovy a Steinerovy, ukazuje, že zejména pasáže o kriminálním a pátracím žánru mohly být napsány nuancovaněji).¹

Čtyřem vybraným prózám Oldřicha Daňka věnuje autorka vyváženou pozornost a čte je přiměřeně danému tématu. Žánrové ukotvení demonstruje na profilu hlavních postav (škoda, že u postav vedlejších se zastavuje jen na stránkách 26–27, ale ani v tomto ohledu to nemá žádné zpochybňující důsledky pro zpracování diplomového úkolu) a závěry o destruuujícím vlivu „velkých“ dějin na život člověka a o nemožnosti tyto dějiny nějak podstatněji ovlivňovat vyplývají z předloženého výkladu organicky.

Z formálního hlediska je práce napsána bezchybně. Možná se v textu až příliš věci „zařazují“ nebo někam „patří“,² ale ani toto konstatování nelze dost dobře mínit jako výtku, neboť při takto postaveném tématu mnoho jiných slov čeština k dispozici nemá. Dojem z řemeslné stránky předkládané práce ruší jen uvádění úplných bibliografických údajů při opakovaných citacích z pramenů a literatury předmětu (vzhledem k závěrečnému soupisu by zkrácené údaje úplně stačily) – ale i tato oponentova poznámka jen ilustruje, že přítomný text žádné závažné vady vlastně nemá. Práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a myslím, že ji nelze hodnotit jinak než jako výbornou.

Procedurální část tohoto posudku je tímto uzavřena. Rád bych se však pokusil přijít na kloub jistým rozpakům, které jsem při čtení a hodnocení práce Aleny Füstové pociťoval. Odkud se berou, shledává-li současně, že práce je na jedničku? (Protože jedničky dávám rád, padá snad možnost, že jedi-

¹ K dispozici je monografie Tomáše Horvátha *Tajomstvo a vražda* (Bratislava 2011), namísto článku Michala Sýkory v Hostu se mohlo sáhnout např. po dvoudílném sborníku *Britské detektivky* (Olomouc 2012–2013).

² Srov. s. 7, 10, 15, 16, 21, 28, 39, 41, 43, 44, 47, 54, resp. s. 9, 16, 29, 31, 32, 44, 45.

nou příčinou rozpaků by byla patologická povaha věčného nespokojence.) Nabízí se vysvětlení, že při splnění všech jakžtakž měřitelných nebo spočítatelných parametrů není v předkládané diplomové práci nic, co by prozrazovalo nějaké zaujetí pro dílo Oldřicha Daňka, problém nebo překážku, kterou by bylo nutné překonat, či která dokonce zdolána nebyla, a zůstala by proto otevřena. Jako kdyby tato diplomová práce byla napsána coby učebnice o daném tématu, jako výklad, který je reduktivní, ale přitom stále regulérní. – S takovým vysvětlením ovšem spokojen nejsem: jednak nelze úředně vyžadovat nebo nárokovat něco tak těžce zachytitelného, jako je zájem nebo vášeň, a jednak napsat text „učebnicového“ charakteru je velké umění. – Napadá mě pak už jediná možnost: Nestalo se tu objektem literárněvědné pozornosti aseptické umělecké dílo, resp. dílo, které je dokonale průměrné, bezbarvé, takové, které vyzařuje jen energii vhodnou k určování žánrových poloh? Předpokládám, že diplomantka takovéto vysvětlení nepřijme, a bude to v pořádku. Uměleckou hodnotu nelze stanovit arbitrárně, lze ji jen více či méně pociťovat, a tento pocit pak s různou mírou vynalézavosti vykládat. To ale nebylo cílem hájené práce a já to také nevznáším jako výtku. Co tedy zbývá? Kromě spousty jiných věcí každopádně solidně napsaná práce a rozpaky oponentovy, které se této obhajoby už netýkají.

Michael Špirit

Praha, 4. září 2017